

Naše ljudske knjižnice.

Menda še ni bilo časovnega obdobja, v katerem bi se toliko pisalo, toliko tiskalo in toliko bralo kakor se godi to v naših časih. Število knjig in raznih spisov, ki izidejo vsako leto gre v milijone in milijone, da niti ne omenjam najraznovrstnejših časopisov in časnikov, ki kar preplavljajo današnji svet. Naravno je, da povodenj vseh teh spisov mogočno vpliva na vse naše javno in privatno življenje. Saj je tiskana in pisana beseda naša stalna spremljevalka, ki vpliva na nas brez prestanka v dobrem ali slabem smislu. Velesila je to, ki poleg denarja vlada svet.

Naravno ne samo tuji, ampak v isti meri naš domači, slovenski svet. Saj je ni nobene slovenske hiše več, kamor bi ne prodrla že tiskana beseda, bodisi v obliki časnika ali časopisa, zabavne, poučne ali nabožne knjige. Tudi naš, recimo »neučeni« človek zahteva vedno več knjig in si jih skuša nabaviti. Ako ne more tega doseči sam, se druži v društva, da doseže z združenimi močmi to, kar poedincu ni mogoče.

Iz tega vzroka so nastala pri nas bralna društva — že ime samo pove, kaj je bil njih prvotni namen — tako so nastali v prosvetnih društvih knjižnični odseki, ki naj bi po svojem namenu skrbeli za dobro čtivo društvenim članom: kratko razvila se je v naših društvih ljudska knjižnica in postala po svojem pomenu podlaga vsega narodno-prosvetnega dela sploh.

Kakšne so torej naloge ljudskih knjižnic, ako hočejo ustrezati svojemu

namenu? Deloma je na to vprašanje že odgovorjeno, ako sem rekel, naj ljudska knjižnica skrbi za dobro čtivo svojim članom. Prav različna mnenja pa bomo slišali, ako zahtevamo na vprašanje bolj podroben in stvaren odgovor. V dveh točkah se strinjajo sicer vsi možje, ki se bavijo z narodno-prosvetnim delom, namreč: ljudska knjižnica nima namena gojiti čistega znanstva, to se pravi nuditi učenjakom potrebnega gradiva za njihova učena raziskovanja in spise — zato obstojajo posebne študijske ali znanstvene knjižnice — in drugič: ljudska knjižnica naj po svoji moči zabranjuje čitanje in razširjevanje npravno slabih ali drugače kvarnih knjig, ki jih na kratko s tujo besedo imenujemo šund.

Ako se ljudska knjižnica uspešno bori proti šundu, je že izpolnila velik del svoje naloge in nekateri pravijo, da je v tem poglavitno sploh vsa smisel ljudskih knjižnic. Zato gredo v presoji knjig do skrajnih mej in hočejo ljudem nuditi vse, o čemur se še količikaj more trditi, da ni na eden ali drugi način kvarno. Nasprotno se pa branijo sprejemati v knjižnico klasična in sploh težja leposlovna dela, češ da jih bravci ne razumejo in se jih zato branijo. Vsak naš knjižničar bo potrdil, da tiči v tem mnogo resnice. Večalimanj neprijazno gledajo seveda tudi na čisto poučne knjige, ker te ne »vlečejo«. Mnogi izkušeni narodni vzgojitelji trdijo temu nasproti, da ljudje, ki jim je samo za razburljive, senzacijske dogodke v povestih, itak ne

prihajajo v ljudske knjižnice, ker jih nobena ne more zadovoljiti, vendar je pa na drugi strani le res, da te vrste knjižnice odvrnejo marsikoga od popolnoma slabih knjig.

Drugi poudarjajo predvsem gospodarski pomen ljudske knjižnice. Kdor zvečer, namesto da bi sedel v oštariji, bere doma dobro knjigo, bo drugi dan lažje in boljše delal. Je največjega pomena, pravijo, da se vsled pridnega branja zmanjša uživanje alkohola in zabranjujejo razburljive zabave, nasprotno se pa večja znanje in širi duševno obzorje bravčevu. Temu, praktično-gospodarskemu namenu služijo v prvi vrsti ljudske knjižnice v Ameriki. Da je velikega pomena tudi za naše razmere, leži na dlani.

Toda že se oglašča drug strokovnjak v knjižničnih zadevah in trdi: Prva naloga ljudske knjižnice obstoji v tem, da goji smisel za družino — opozarjam na skupno branje v zimskih večerih — večja notranjo, tiho zadovoljnost in srečo; da se širi pri tem tudi bravčevu znanje, ni tako važno. In slično tem pravi Nemeck Noack: Ljudje naj se pri branju in z branjem razveselijo, odpočijejo, naj začutijo v sebi tiho zadovoljnost (Wurm, Grundsätze d. Volksbildung). Duševno razpoloženje, notranje čuvstvo je torej, ki naj se po nazorih teh mož goji z branjem. Duševni naporji naj bodo bravcu pridržani. V primeri bi rekli: Ako nudijo komu povesti Pavline Pajkove isti umetniški užitek kakor drugemu Cankarjevi spisi, mu dajajmo pač Pajkovo; čemu bi hoteli na vsak način ljudi umetniško vzgajati?

Naravno, da je ta res enostranski nazor dobil takoj ostre nasprotnike, ki so rekli: Kaj hočemo z ljudmi, ki bero samo zaradi sladko-zaspanega občutja; to je mogoče dobro za stare device in ljudi, ki ne vedo nič o boju življenja. Mar hočete s takimi preobraziti svet. Ne čuvstvo, duh je, ki mu gre prva beseda in po čemur naj se vrši tudi izbira knjig. Knjiga naj pomaga vzgojiti celega, svojega poklica in svojih dolžnosti se zavedajočega človeka, ljudi, ki bodo iz knjig črpali svoje znanje, ki ga nujno potrebujejo v boju za obstanek in napredek.

Vsled tega gre tudi poučnim knjigam prvo mesto v knjižnici; leposlovje je manj važno. Opozarjam, da zastopajo to mnenje možje, ki delujejo predvsem med delavstvom.

Končno bi bilo treba še omeniti smer francoskih knjižnic, kjer skušajo v odlični meri pospeševati zavest socialne skupnosti: knjižnica, v katero ima dostop vsakdo, naj bo močna vez med ljudmi najrazličnejših stanov in socialnega položaja. Goji naj zavest, da smo ljudje vsi ljudje, vsak s svojimi pravicami in dolžnostmi, omili naj kar le mogoče nasprotstva med stanovi in na budi zavest državljske in človeške skupnosti.

S tem bi bile podane glavne naloge, ki jih skušajo rešiti ljudske knjižnice pri drugih narodih in ki prihajajo v večji ali manjši meri v pošteved tudi pri nas. Vsako mnenje ima nekaj zase in ne more se reči, naj velja sama ena smer in naj se vse druge zanemarjajo. Mnogovrstne so potrebe knjižničnih obiskovalcev in mnogovrsten naj bo zaklad, iz katerega črpajo ljudje pouk in zabavo. S tega vidika je treba presojati Nörrenbergovo definicijo o nalogah ljudskih knjižnic: »Moderna ljudska knjižnica dopolnjuje nižjo in višjo šolo in goji zato duševno izobrazbo na splošno; vzgaja samostojno misleče osebnosti in značaje, kolikor pač berilo to zamore. Stojčca nad dnevnimi strankarskimi boji izbira izmed vseh tiskanih stvari najboljše in skuša nuditi vsakemu bravcu to, kar je ravno zanj primerno in vzgojno. Nudi zdravo razvedrilo in osvežitev vsakemu, ki se hoče odpočiti po trdem dnevnem delu; goji leposlovni in kolikor je to v njeni moči, umetniški okus; podaja temelje znanosti v taki meri kakor je to bravcu primerno; samo čisto in strokovno znanost prepušča učenim in strokovnim knjižnicam; pomaga bravcu v njegovem poklicu, poučuje ga kot državljsana; s tem, da ga seznanja z razmerami v domovini, jači njegovo politično in državno zavest.« (Wurm, Grundsätze der Volksbildung str. 97.)

Iz vsega, kar smo dosedaj govorili o predmetu, je razvidno, da more in mora biti ljudska knjižnica vedno izbrana,

ako hoče uspešno služiti svojemu namenu. Ne sme se torej vanjo staviti vse, kar pride komu slučajno pod roko. Knjižničar ali kdorkoli ima dobavo knjig na skrbi, mora vsako knjigo vestno oceniti z ozirom na njeno vsebino in se šele potem odločiti, ali naj knjigo da v seznam ali ne. Izbira knjig je ena izmed najvažnejših stvari pri ustvarjanju oziroma izpopolnjevanju ljudske knjižnice. Vsaka knjižnica je večalimanj javna zadeva in mora imeti pred očmi javni blagor. Ni to več zasebna stvar, za katero je vsak posameznik odgovoren zase. Za-

to sodi Finžgar (O lepi knjigi str. 13), da bi bila za javne knjižnice potrebna pažnja države, kakor nad posojilnicami, zadrugami in sličnimi gospodarskimi organizacijami, ki so tudi ustanovljene za blagor državljanov; oblast hoče državljanje očuvati pred škodo, ki bi jo taki zavodi utegnili povzročiti s slabim gospodarstvom, gotovo je torej tudi njena dolžnost, da obvaruje ljudi pred moralno škodo, ki bi jo utegnile povzročiti npravno kvarne knjige in šundi.

(Konec prihodnjic.)

Pravila godbenega odseka.

1. Godbeni odsek je osnovan z namenom, da goji umetno glasbo in smisel za njo z vajami, nastopi in predavanji, da oplešuje društvene prireditve in budi plemenita čustva.

2. Godbeni odsek je odsek Slovenskega katoliškega prosvetnega društva. Zbira se iz društvenih članov.

3. **Pravice** njegovih članov so:

a) uživati splošen pouk o glasbi in poseben pouk na kakem instrumentu;

b) nastopati pri prireditvah po znanju in zmožnostih;

c) voliti in voljen biti v odbor godbenega odseka.

4. **Dolžnosti** članov so:

a) redno in točno se udeleževati vseh vaj in nastopov ter pri teh ubogati kapelnika;

b) priučiti se enega instrumenta kolikor mogoče popolnoma, potem pa, če je treba, še drugega vsaj za silo. To ureja kapelnik;

c) hraniti društvene instrumente v dobrem stanju ter paziti, da se note in drugi pripomočki ne izgube. Škodo, ki bi nastala po njihovi krivdi, so dolžni povrniti;

d) skrbeti za ugled godbenega odseka, da izpolnjujejo ta pravila, kakor tudi dolžnosti napram društvu in drugim odsekom, da se primerno obnašajo pri nastopih in po nastopih. Zlasti pa naj ne

sodelujejo pri plesih in prireditvah, ki niso v soglasju z društvenimi nameni.

5. **Odbor** godbenega odseka je sestavljen iz predsednika, kapelnika in gospodarja ter dveh odbornikov.

Predsednik zastopa odsek napram društvu in na zunaj in skrbi, da se izpolnjujejo ta pravila od vseh.

Kapelnik vodi vaje in nastope, skrbi za napredek in sestavlja sporede.

Gospodar vodi imenik članov, hrani in zapisuje vse potrebščine, ki jih nabavlja odsek.

Ves odbor se voli vsako leto na občnem zboru. Kapelnika more preskrbeti tudi društveni ali odsekovni odbor sam. Izjemoma ali začasno more biti kapelnik tudi nečlan.

6. Občni zbor godbenega odseka naj se vrši vsako leto meseca novembra, vsekakor pa pred društvenim občnim zborom. Na njem naj odborniki poročajo o delu.

7. Odsek nima svoje blagajne. Vse potrebe krije društvo; zlasti poskrbi društvo za instrumente. Strune nabavlja društvo za tiste instrumente, ki so njegova last, in sicer plača društvo $\frac{2}{3}$ stroškov, $\frac{1}{3}$ pa tisti, ki instrument rabi.

Lahko si osnujejo člani odseka svojo blagajno. Koliko odstotkov dobe od prireditve, sklepa društveni odbor.

Oder.

I.

Da bodo imeli podeželski odri nekaj dobrih novih iger, si je Ljudski oder v Ljubljani nabavil večje število iger, ki bodo v kratkem času prirejene v slovensščino. Večina teh iger je nabožnega in vzgojnega značaja in primerne za božične, postne in druge prireditve (predstave). Ker bo stala nabava teh iger ogromno denarja, se bo izposojnina seveda nekoliko zvišala. Društva in dramatični odseki, ki so že ali bodo vplačali enkratni prispevek v sklad iger 100 Din, imajo znaten popust.

II.

Ljudski oder v Ljubljani naproša vsa društva (dramske odseke), ki imajo v arhivu dobre igre, bodisi verske, narodne, šaljive ali resne vsebine, katerih Ljudski oder še nima, da jih izroče v prepis Ljudskemu odru. S tem bi se zelo ustreglo podeželskim odrom pri izberi iger, ki jih uprizarjajo. Sicer si Ljudski oder nabavi vsako leto nekaj novih iger, vendar se še ne more vstreči vsem potrebam podeželskih odrov v Sloveniji. Ljudski oder je pripravljen dotičnemu društvu plačati primerno odškodnino.

III.

Podeželski odri (društva, odseki itd.) se naprošajo, da naznanijo vsako gledališko predstavo, če mogoče še pred upri-

ritvijo, Ljudskemu odru v Ljubljani. Naznanilo naj vsebuje: dan in čas predstave, ime igre in vrsta igre (veseloigra, narodna igra, drama, komedija itd.). Dopisnica zadostuje. Te podatke rabi Ljudski oder za event. obisk igre, posebno pa za sestavo statistike, kaj in koliko igrajo podeželski odri.

IV.

Ljudski oder v Ljubljani si je tekom zadnjih dveh let nabavil nastopne nove igre (prevode), ki jih izposoja vsem pri P. Z. včlanjenim društvom (odsekom): »Lepa Vida«, drama v 5 dej. »Prababica«, žaloigra v 5 dej. »Vest«, drama v 3 dej. »Duše«, drama v 3 dej. »Bankrot«, igrokaz v 4 dej. »Spokornica«, žaloigra v 3 dej. »Razbojniki«, drama v 5 dej. »Clavigo«, tragedija v 5 dej. »Tuji kruh«, igra v 2 dej. »Ne v Loterijo«, narodna igra v 5 dej. »Revizor«, komedija v 5 dej. (samo moške vloge). »Hlapec«, veseloigra v 4 dej. »Tit Grom«, veseloigra v 3 dej. »Polet«, komedija v 3 dej. »Stric v Toplicah«, veseloigra v 4 dej. »Prisiljen mož«, komedija v 3 dej. »Križarska vojna«, veseloigra v 3 dej. »Sluga in njegov grof«, burka v 3 dej. »Sv. Julija«, igrokaz v 4 dej. (samo ženske vloge). »Sv. Miklavž«, mirakel v 2 slikah. »Tujec«, legenda. »Iz smrti v življenje«, misijonska igra v 3 dej. »Amas«, rimska drama v 5 dej.

Odbor.

Poglavitna naloga odbora je, da izvede v podrobno prosvetni program, ki je skrit v naših katoliških načelih. Kadar bodo vsi člani naših društev prožeti teh načel in bodo to v svojem življenju tudi pokazali, šele takrat sme odbor reči, dosegli smo svoj cilj.

Zato se mora odbor zavedati, da morajo vsi njegovi sklepi rasti iz globokega krščanstva, da morajo biti vsi njegovi odloki napojeni tega duha, ne le z zunanjo firmo. Ti tako lepi cilji se bodo dosegli na razne načine. Pred vsem je

živa beseda najboljša agitacija. Z besedo in z dobrim zgledom moraš pridobivati člane za katoliška načela in za cerkev, zato, da vzamejo jarem Gospodov na svoja ramena; to naj bo cilj tvoje agitacije.

Ako hočemo pridobiti človeka, ki ni član naših organizacij, tedaj pokažimo, da ga spoštujemo, cenimo, da nam ni ne za njegovo premoženje, ne za stan in ime, temveč za njegovo dušo. Na marsikoga, ki hodi po senčnatih potih in stazah bo že dejstvo, da se zanimaš za

njegovo usodo, vplivalo tako blažilno, da bo opustil vse predsodke in pomisleke, ki jih goji proti veri, cerkvi in naši organizaciji.

Velikega pomena je pridobiti dušo za Boga. To zna ceniti edinole Kristus, ko smatra to za največjo pridobitev; saj je bila kot odkupnina prelita Njegova kri, darovano Njegovo življenje.

Sestanki, prosvetni večeri, to naj agitacijsko delo spopolnuje. Odbor naj se živo zaveda, da je čas, katerega člani žrtvujejo, zelo dragocen. Zato je odbovna skrb, da bo ta čas dobro izrabljen. Naj bo ta ura res posvečena pouku in potrebnemu razvedrilu. Ti sestanki morajo biti tako prirejeni, da bo duhovni dobiček, ki ga bodo odnesli člani od sestanka daleko prekašal izgubo časa.

Celotni utis, slika večera, občevanje odbornikov s člani, vse mora biti tako urejeno, da bodo obiskovalci, ko zapuščajo naše prostore, rekli: tukaj vlada bratska ljubezen med člani. Naši odbori morajo vsled tega pravočasno določiti o čem naj se predava, da bodo obiskovalci odnesli res dobiček. Debata, koncem predavanja, naj bo prežeta z duhom krščanske ljubezni do bližnjega. Tisti,

kateri so bolj oblagodarjeni z znanostjo in vednostjo, ti naj v bratski ljubezni to znanost podajajo onim, kateri niso imeli prilike obiskovati višjih šol. Zavedati se mora vodstvo, da ima zadnji izmed članov pravico svoje mnenje izražati.

Le na ta način bomo dosegli to, da se ob prvem uspehu ne prevzamemo in ob neuspehu ne obupamo. Odbor, ki bo sejal v takem duhu, bo žel ob polnih sadovih.

Prosvetne zaupnike in društvene odbore prosimo, da nam takoj vrnejo izpolnjene »Pregledne pole«. Zadeva je važna, zato ne zavirajte dela zveze.

Prošnja do odbora. Odbor naj pregleda, če je že vplačana in odposlana članarina za vsakega člana 1 Din za leto 1924. Ali je plačana naročnina za Vestnik? Ali ste poslali krščanski šoli znesek za brošurico?

Ilustrovani Slovenci bo prinesel v bodoče slike naših domov, dvoran, odrov, prizorov iz iger, pevske, godbene in tamburaške zборе, dalje slike zaslužnih prosvetnih delavcev. Ali naj vaše društvo ne bo zastopano v teh zbirkah? Zato pošljite vse slike Prosvetni zvezi.

Odbornik za treznost.

Da se kulturno-prosvetno delo v glavnih obrisih kolikor mogoče osredotoči in s tem prepreči še večja razcepljenost organizacije, ki se posebno na deželi zelo občuti, se je »Šveta Vojska« včlanila v prosvetno zvezo v Ljubljani in Mariboru.

Odslej bomo na tem mestu redno v vsaki številki podajali kratke smernice in navodila odborniku za treznost, ki mora biti glasom poslovnika t. 57. v vsakem prosvetnem društvu.

Odbornik za treznost ima med drugim dolžnost, preskrbeti vsako leto vsaj eno predavanje v prilog treznosti (obrniti se je na »Sveto Vojsko« v Ljubljani, Poljanski nasip 10), ter širiti berilo o škodljivosti alkohola (»Prerod«, »Mladi junak«, protialkoholne brošurice, letake in lopake).

Določbe poslovnika je treba v resnici izvajati. Odbornik za treznost ne sme biti odbornik samo po imenu, temveč se mora zavedati, da mu je poverjena izredno važna in resna naloga. Čas je, da se v tem oziru zganejo vsa naša prosvetna društva ter resno podpro delo »Svete Vojske«, ki se neprestano trudi, zaježiti val pijančevanja, ki preplavlja vso Slovenijo.

Prosimo, ne odlašajte z delom!

Sporočite, kdaj želite protialkoholno predavanje!

Naročite za knjižico »Prerod« (s priloženo »Zdravje«) in »Mladega junaka«!

Delajte na to, da se vsi člani seznanijo s tema dvema listoma!

Protialkoholno gibanje mora postati pravo ljudsko gibanje!

Ženski odsek.

IV. zvezek predavanj za deklishe in ženske krožke je posvečen medsebojni ljubezni v društvu. Kako si to ljubezen pridobimo, ali kako naj to ljubezen ohranimo v naših društvih, na to nam podaja predavanja krasne migljaje:

Ponižnost članic. Kaj odbija večkrat pridne članice od naših društev? Ali ne morda včasih trpka beseda, ali kako majhno zapostavljanje, preziranje? — Pripoznamo, da je in mora biti ženska občutljiva bolj kot moški. Saj ji je to dano po naravi od Boga. Treba je le, da to po naravi ji dano lastnost prav goji. Toda pomniti je treba, da brez prave ponižnosti zastoj iščemo v društvu veselja in naklonjenosti.

Stanovitnost in odkritosrčnost. To je drugi pogoj prave medsebojne ljubezni. Grob za organizacijo je nestanovitnost. Saj prav v društvu mora vsak delati za vse in vsi za enega. Veliko se dobrega stori v društvu in krožku, če človek dela

s celim srcem. Ni je stvari, ki bi se ne dala izpeljati, če se vse s srcem lotijo naloge. Ako bodo vse članice v resnici dobre in plemenite, potem bo skupno delo v društvu v veselje vsem skupaj.

Srečno pot — v solnčno prirodo! Tako je naslov tretjemu predavanju v tej zbirki. Narava sama ima čudovit vpliv na človeka. Kdor se giblje v naravi, po gozdih in planinah, ta je ponavadi najbolj zdrav. Zato bodo sedaj na spomlad brezdvoma tudi članice naših krožkov pohitele v solnčno prirodo in za to pot jim nudi to predavanje veliko praktičnih nasvetov.

Dvoje predavanj je posvečenih delu. Vse članice naj bodo prežete z mislijo: delo je moja dolžnost. Delo nudi užitek in veselje. Brez dela ni sreče. Velika je vzgojna moč dela. Ta predavanja se dobe pri Prosvetni zvezi in Orliški podzvezi. Članice, segajte po njih!

Življenje v društvih.

Mokronog: 2. marca. Naše prosvetno društvo je imelo zadnjega pol leta sledeče prireditve: Dne 26. okt. in 9. nov. 1924 smo igrali »Repoštev«. Med odmori so bile deklamacije in godba. Dne 8. dec. 1924 je društvo skupno z »Orli« priredilo »Marijansko akademijo«, s sledečim sporedom: 1. Naša ljubezen (deklamacija). 2. Dr. Kimovec: Marija, Slovenecv kraljica (meš. zbor). 3. Čašica kave (veseloigra). 4. Ob ločitvi (koračnica, godba). 5. Orlovske proste vaje za l. 1924. 6. St. Premrl: Kraljica angelska (ženski zbor). 7. »Lepa naša domovina« (simbolična vaja). 8. Dr. Schwab: Zdrava Marija (mešani zbor in sopran solo). 9. »Peričice« (nastopijo deklice). 10. M. Tomc: Češčena Marija (sopran solo, harmonij, 3 vijoline). 11. Vadiateljske vaje. 12. St. Premrl: Rože za Marijo (ženski zbor). 13. »Naprej zastave Slave« (simbolična vaja). 14. Mlinar-Cigale: Ave, tisočkrat ave! (meš. zbor). — Akademija je trajala točno dve uri. Zamišljena je

bila kot poklonitvena akademija mladine Mariji.

Dne 15. in 22. febr. 1925 smo pa imeli »Predpustno prireditev« s sledečim sporedom: 1. Pozdrav! (koračnica, godba). 2. Čarodejna brivnica (burka). 3. Diabelli: Rondo iz VI. Sonate (godba). 4. M. Tomc: Trnuljčica (nastopijo deklice). 5. a) St. Pirnat: Na Gorenjskem je fletno, b) V. Vodopivec: Nevesta se joče (meš. zbora). 6. Ženin Miha (burka). 7. a) E. Adamič: Na Jurjevo (žen. zbor), b) M. Tomc: Balada o Čičku (meš. zbor), 8. Pri gospodi (veseloigra). 9. a) O. Dev: Po Savci, b) E. Adamič: Sem si vzela (meš. zbora). — Tudi ta prireditev je trajala nekaj minut nad dve uri. Zlasti se dobro gibljeta dramatični in pevski odsek. V kratkem bomo imeli tudi skioptično predavanje. Najbrž bomo kupili lasten skioptikon. Tudi kulise, ki so zdaj v slabem stanju, bomo dali napraviti nove.

Dob pri Domžalah: 22. febr. je igralo K. prosvetno društvo veseloigro »Križar-

ska vojska. Igra je polna smeha in zelo zabavna. Igravci so popolnoma rešili svoje vloge. Tamburaški zbor je pa spretno zaigral dva nova komada.

Vič-okraj: Potreba in korist ustanovitve prosvetnih okrajev se jasno vidi pri društvih našega okraja. Dokaz: V letu 1924, ko še ni deloval okrajni odbor, je plačalo članarino P. Z. izmed 5 društev okraja samo eno. In letos 1925? — Do sedaj so plačala članarino že 4 društva in eno je že priredilo **prosvetni večer** v prid P. Z. — Tudi drugače se je življenje po društvih okraja poživilo in pričela so se društva bolj zanimati eno za drugo. V načrtu imamo tudi skupno okrajno prireditev v poletnem času.

Vič: Tudi pri nas smo poleg navadnih društvenih večerov vpeljali **prosvetne večere** z vstopnino. V letu 1925 smo imei-

že štiri. Dvakrat je predaval dr. Ivo Pirc o **jetiki**. Predavanje je pojasnjeval s filmom. Dvakrat smo imeli skioptično predavanje: o Rimu in Marija v podobah. Udeležba zelo velika, krog 200 ljudi. Splošno celotno društvo in vsi odseki pridno delujejo.

Izobraževalni tečaj v Logi vasi na Korškem, ki se je vršil 1. in 2. febr. nam priča, da naša misel onstran Karavank živahno napreduje. Spored tečaja je bil sledeči: 1. Govor: Pota naše izobrazbe. 2. Razvoj in cilj zadnjih svetovnih dogodkov. 3. Naše združništvo. 4. Prva pomoč v sili. 2. februarja: 1. Kje je laž, kje resnica? 2. Naloge in smotri ženskega gibanja. 3. Gospodarsko vpašanje. 4. Naše zdravstvo. 5. Sklepni govor. Bog daj, da bi ta tečaj obrodil obilo dobrega sadu.

Prosvetna zveza v Mariboru.

Umrl je vneti delavec na našem prosvetnem polju **dr. A. Medved**.

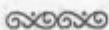
Kdo je znal v nas slovenskoštajerskih Slovencih tako vžgati ogenj prave ljubezni do naših krajev, jezika in pesmi? Bil je naš vladika Slomšek. V ljubezni do rodne grude, slovenskega jezika in pesmi je sledil Slomšku pokojni dr. Medved. Malokdo je poznal vsak tudi najbolj skriti kotic Slovenije tako natanko kot rajni gospod profesor. S kakim navdušenjem je govoril o slovenski zemlji in s kako milino in ponosom se je spominjal ob vsaki priliki svoje ožje domovine — Posavja.

Kako po Slomškovo zaveden Slovenec je bil pokojni, vemo vsi, ki smo ga bogzna kolikokrat videli neustrašeno nastopiti za slovenstvo in njegov obstoj pod rajno Avstrijo in za njegov procvit in

znago slovenske samostojnosti v Jugoslaviji. Kadarkoli je šlo za to, da je bilo treba preprosti narod in slovenske izobražence navdušiti in ogreti za slovenske svetinje, je vsikdar nastopil dr. Medved kot ognjenosec navdušenja za slovenstvo v besedi.

Poleg slovenske domovine in jezika je ljubil rajni tudi slovensko pesem. Navdušeno, lepo in od srca zapeta pesem v poštenu družbi, to je bila vsikdar krona Medvedovemu veselju.

S pokojnim dr. Medvedom lega v grob vzor slovenskega rodoljuba, ki je z besedo in neustrašenim nastopom branil slovensko zemljo, se potegoval za pravice slovenskega jezika in si ogreval rodoljubno srce ob milih glasovih slovenske pesmi.

Skioptična predavanja.

V. prosvetni večer, ki se je vršil dne 13. febr. v Ljudskem domu, je bil posvečen Bosni in Hercegovini. Vršil se je po sledečem redu: 1. Oj ta soldaški boben. (Marolt.). Za moški zbor. 2. Skarića: Zaboravljeni kralj. (Deklamacija.) 3. **Bosna**.

Predavanje s skioptičnimi slikami. Predaval g. prof. Mazovec.

VI. prosvetni večer, ki se je vršil dne 26. febr. v Ljudskem domu je veljal Srbiji in Macedoniji. Spored: 1. Što čutiš Srbije tužni? (moški zbor). 2. Smrt Maj-

ke Jugovičev, deklamacija. 3. »Vasovalec« in Pogled v nedolžno oko (moški zbor). 4. Srbija in Macedonija. Predavanje s skioptičnimi slikami. Predaval Fr. Smodej.

Goriče pri Kranju: Letošnja zimska sezona je pri nas precej živahna. V januarju je predaval g. prof. Watzl o sanjah in vražah. V februarju: dr. Neubauer: o nalezljivi tuberkulozi. 1. marca smo uprizorili dr. Krekovo igro: Tri sestre. Pri tej priliki je predaval g. prof. Dolenc zelo lepo o dr. Kreku in smo igri še z večjim zanimanjem sledili, ker smo spoznali moža, kateri jo je spisal.

Tržič. 16. febr. smo imeli prav lepo uspeli Marijanski večer. Spored: 1. Ave Marija, živa slika s petjem. 2. Tamburanje. 3. Marija v slikarstvu, skioptično predavanje; predaval je V. Zor, tajnik Prosvetne.

Št. Vid nad Ljubljano: Odkar imamo novi dom, je društveno življenje zopet oživel. Vsako nedeljo se zberemo v lepi prostorni dvorani k raznim prireditvam. V nedeljo 1. marca je nas iznenadilo gostovanje jeseniškega odra. Gostovali so z igro: Otroška tragedija. Kljub temu, da nastopajo le 3 osebe, vendar je igra sijajno uspela. Častitati pač moramo jeseniškemu odru, da ima tako vrle moči.

Tržič: 2. marca je bil zopet lep »Prosvetni večer«, ki je veljal preganjanju krščanstva na Ruskem. Vršil se je po sledečem redu: 1. Volga, Volga. 2. Prošli zolofije denječki. 3. Što ti Rano, Travuška. 4. Hvalite imja Gospodove — cerkvena pesem. 5. Predavanje o preganjanju krščanstva s pomočjo skioptičnih slik.

Jesenice: 26. febr. smo imeli krasen prosvetni večer, ki je bil posvečen Koroški. Lepe so bile godbene točke. Zlasti

kvartet na rogove: Mal čez izaro... je čudovito učinkoval. Lepo skioptično predavanje dr. Rožmana, koroškega rojaka, je vnelo v naših srcih gorko ljubezen do izgubljenega Korotana. Kot obmejni kraj bomo gojili tesno zvezo z brati onstran Karavank.

Cerklje na Dolenjskem: 15. febr., na dan obletnice kronanja sv. Očeta Pija XI., smo imeli trojno skioptično predavanje o Rimu in o preganjanju kristjanov. Mogočno je donela pesem »Povsod Boga« pred vsakim predavanjem. Tudi deklamacije so lepo spadale v okvir lepe verske prireditve.

Kostanjevica: Ker smo daleč od Ljubljane, se malo kdaj oglasimo. Povedati pa moramo, da ne spimo, temveč delamo. Imamo krasen oder. 22. febr. smo igrali Repoštevca, ki je zbudil obilo smeha. 1. marca nas je obiskal tajnik Prosvetne zveze in nam predaval o potovanju v Rim. Dvakrat se je dvorana napolnila po rani sv. maši in ob desetih. Ker je predavanje s skioptičnimi slikami ljudem dopadlo, zato upamo, da nam bo Prosvetna zveza kmalu postregla z novim predavanjem.

Sv. Križ pri Kostanjevici: V nedeljo, 22. febr. je bilo pri nas dvojje skioptičnih predavanj o Rimu in Italiji. Predaval je g. tajnik Prosvetne zveze. Lepa naša cerkvena himna in deklamacija Katakombe (S. Sardenko) so slovesnost še povečali.

Prosvetna društva, ki žele imeti v bodoče zdravstvena predavanja o jetiki, higijeni in proti alkoholu, pojasnjavana s pomočjo filma in skioptičnih slik, naj nemudoma to javijo Prosvetni zvezi. Ta predavanja vrši Drž. higijenski zavod v Ljubljani in zato nimajo društva nikakih stroškov.

Oglasi.

Vse letnike Katoliškega Obzornika, dobro ohranjene in vezane, zamenja za leposlovne knjige ali pa proda Kat. slov. izobraževalno društvo v Pamečah pri Slovenjgradcu.

Naznanjam, da imam na prodaj dvovrsten, še dobro ohranjen harmonij trdke Horügel, Leipzig z 10 registri. Harmonij ima lepe vesele glasove. Župni urad: Ojstrica pri Dravogradu.